

Skinien hyökkäys somalitappeluksi

Suomen Tietotoimisto kertoi 7.10.1999, että "Somalitappelu tuli kalliiksi – veronmaksajille". Juttu jatkuu: "Somalitappelu Helsingin Kontulan urheilukentällä". Jutun muu huomio keskittyy siihen, että oikeudenkäynnit ovat kalliita.

Tulin kiinnittäneeksi otsikointiin huomiota aluksi vain somali-sanan takia. Juttuun tarkemmin perehtyessäni ihmetykseni kasvoi. Tarina nimittäin oli oikeastaan tällainen: Toukokuussa 1997 Kontulan urheilukentällä joukko miehiä, yhteensä 40-50, hyökkäsi jalkapalloa pelanneiden miesten kimppuun. Jalkapalloilijat olivat etniseltä alkuperältään somalialaisia. Hyökkääjiä on monessa yhteydessä luonnehdittu skineiksi. Lokakuussa 1999 Helsingin hovioikeus piti voimassa käräjäoikeuden päätökset, joilla hyökkääjille langetettiin sakkoja ja alle vuoden mittaisia ehdollisia vankeusrangaistuksia. Valtio maksoi hyökkääjien oikeudenkäynti- ja asiamieskulut. Asianajopalkkioita maksettiin jo käräjäoikeudessa yli 700 000 markkaa.

Jutun sisällön perusteella oikeampi otsikko olisikin ollut ehkä: "Skinien isku kävi veronmaksajille kalliiksi". Olisiko se sitten ollut liian leimaavaa? Skiniaatehan on hyvin moni-ilmeinen ja ulkonäön tai ulkoisten tunnusmerkkien perusteella kaikkien niputtaminen on muutenkin tuomittavaa.

STT:n ongelmana on, että sen virheet ja epäonnistumiset leviävät. Esimerkiksi Aamulehti (8.10.1999) otsikoi: "Somalitappelu maksoi yli miljoonan". Helsingin Sanomien kahden palstan uutinen on peräti neljällä rivillä: "Hovioikeus ei muuttanut skinien tuomioita somalien kimppuun hyökkäämisestä". Helsingin Sanomienkin jutun alku on ongelmallinen: "Helsingin hovioikeus pysytti tuomion ennallaan somalien ja skinien välisestä Kontulan joukkotappelusta". Seuraavassa kappaleessa kuitenkin todetaan "somalien kimppuun hyökänneet skinit tuomittiin". Kahden ryhmän välinen tappelu ja toisen ryhmän hyökkääminen toisen kimppuun eivät kai ole ihan sama asia?

Suomen Tietotoimiston oikeushallinnon asioita seuraava toimittaja Jukka T. Virtanen oli jutussaan ilmeisen oikeutetun hämmästynyt hyökkäyksen kuluista veronmaksajille. Jutun kierto hovioikeudessa lisäsi vielä veronmaksajien kuluja. Jutun muu sisältö lisää otsikon ja kärjen aiheuttamaa ihmetystä.

"Oliko otsikko jutussa itsesi tekemä otsikko ja kärki, Jukka T. Virtanen?"

”Kyllä oli ja nyt voi sanoa, että kyse on kiireessä tulleesta erittäin huonosta muotoilusta. Asiasta on myös keskusteltu toimituksellisen johdon kanssa. Virheen myöntäessäni haluan kuitenkin sanoa, että muotoilu on mennyt myös toimitussihteeriportaan läpi. Itse en voi lähettää jakeluun juttuja. – Tavalliseen tapaan jutussa oli kiire, enkä heti yhdistänyt tuomiota televisiossakin näytettyyn kahakkaan.”

Virtasen selitys huonolle ilmaisulle on toimittajalle aina tuttu kiire. Vaikka kiireessä saattaakin syntyä puhtaita virheitä, kiireessä saatetaan myös lipsauttaa esiin kulttuurisia tai henkilökohtaisia käsityksiä.

Olli Ylönen

Toimittaja ja journalismin tuntiopettaja, Tampereen yliopisto